

Keskkonnaorganisatsioonide kohtumine Riigikogu keskkonnakomisjoniga

21. novembril 2000.a

13.00 - 14.00

Osavõtjad:

Arvo Haug - Keskkonnakomisjoni esimees, Keskerakond (Arvo.Haug@riigikogu.ee)

Lauri Vahtre - Keskkonnakomisjoni liige, Isamaaliit

Küllo Arjakas - Keskkonnakomisjoni liige, Keskerakond

Arnold Rüütel - Keskkonnakomisjoni liige, Eest Maarahvaerakond

Endel Koljat - Keskkonnakomisjoni ametnik

Maret Merisaar - Eesti Roheline Liikumine, CCB Eesti sekretariaat (roheline@online.ee)

Helle Vilu - Nõmme Tee Selts (helle@ip.ee)

Andres Udal - Nõmme Tee Seltsi esimees, Tallinna volikogu liige (**Error! Bookmark not defined.**)

Kaidi Tingas - Keskkonnaministeeriumi Arhusi projekti koordinaator (Kaidi.Tingas@ekm.envir.ee)

Jaan Riis - Ajakiri "Loodus" (loodus@online.ee)

Juhan Telgmaa - Eesti Looduskaitse Selts (telgmaa@hot.ee)

Herman Mikk - Tallinna Looduskaitse Selts (tel 6413386)

Mati Kose - Eesti Ornitoloogiaühing, (mkose@ut.ee)

Toomas Trapido - Eestimaa Looduse Fond (toomas@elfond.ee)

Toomas Jüriado - Ornitoloogiaühing, (toomas@linnu.tartu.ee)

Anne Kivinukk - REC Estonia; Bioloogia ja Geograafia Õpetajate Liit (Anne.Kivinukk@recestonia.ee)

Maret Merisaar: Eesti suuremate keskkonnaorganisatsioonide esindajad on tulnud kohtuma Riigikogu Keskkonnakomisjoniga, et esitleda äsja trükist ilmunud, avalikkusele mõeldud populaarset versiooni seni ikka veel ratifitseerimist ootavast nn. Arhusi Konventsioonist.

Arhusi konventsioon tunnistab igaühe põhiõigust puhtale ja tervislikule elukeskkonnale. Selle õiguse kaitseks on igaühel ka rida "rohelist" lisaõigusi -

- õigus küsida keskkonna alast teavet,
- õigus kommenteerida seaduseelnõusid, millel on oluline keskkonnamõju ning
- õigus pöörduda kohtusse keskkonnakaitse asjus.

Arhusi Konventsiooni jõustamisega astuvad Euroopa riigid pika sammu nii keskkonnakaitse kui ka osalusdemokraatia edasiarendamiseks.

Rohelised tahavad teada, miks Eesti üldsus sellest olulisest rahvusvahelisest leppest seni ikka veel eriti kuulnud ei ole, kuigi dokumendile sai alla kirjutatud juba 1998. aasta juunis Taanis toimunud Euroopa Keskkonnaministrite Konverentsil.

Keskkonnaorganisatsioonid on korraldanud mitmeid ümarlauakohtumisi nii Keskkonnaministeeriumi kui ka teiste, konventsiooni kooskõlastusringi ministeeriumide esindajatega ning erilisi takistusi selle jõustamisel pole keegi esile toonud.

Konventsioon saab aga rahvusvaheliselt jõustuda alles siis, kui selle on ratifitseerinud vähemalt 16 riiki. Kui seni toodi vahel põhjuseks, et "Ootame ära, kuni mõni Lääne Euroopa riik ka selle kokkuleppe jõustab", siis tänaseks on ka Taani ise nimetatud

konventsiooni kuuenda riigina käesoleva aasta oktoobrikuus ära ratifitseerinud, vt. **(Error! Bookmark not defined).**

Rohelised paluvad Keskkonnakomisjoni esindajaid nimetatud teema Riigikogu istungil üles võtta ning arutada kuidas protsessile kaasa aidata: kas kiirendada juriidilisi toiminguid või teavitada avalikkust, julgustades nii üksikkodanikke kui ka keskkonnaorganisatsioone oma uusi õigusi kasutama ning konventsiooni nõudeid tõhusalt ellu rakendama.

Kas keskkonnakomisjon näeb konventsiooni ratifitseerimisel mingeid takistusi?

Arvo Haug: Lühidalt vastates, keskkonnakomisjon mingeid takistusi ei tee ja on nõus konventsiooni ratifitseerima niipea kui võimalik.

Maret Merisaar: Võib olla tutvustaksite meile ratifitseerimise protseduureeglid? Kas keegi Keskkonnakomisjoni liikmetest ei tahaks Århusi konventsiooni tutvustada ka Riigikogu saalis?

Arvo Haug: Tõenäoliselt tuleb vahelugemine, kuid üle kahe neid ei tule. Kui dokument saabub Toompeale, võetakse see menetlusse, saadetakse valitsusele tutvumiseks, valitsus saadab selle Keskkonnakomisjoni.

Lauri Vahre: Hea uudis on see, et möödunud nädalal võeti vastu Avaliku Teabe Seadus, sellega oleme sisuliselt loonud piisava õigusliku tausta konventsiooniga ühinemiseks. Konventsioonile võivad kaasneda mõned kõrvalkohustused ja mõjud, mida me ei saa prognoosida. Seda hindab valitsus. Tuleb küsida valitsuselt, kas niisuguseid kõrvaltoimeid on.

Arvo Haug: Ettepanek kutsuda Riigikogusse kaasesinejaks kaks keskkonnaorganisatsioonide esindajat. Organisatsioonidel paluti omavahel kokku leppida, kes võiks neist 10 minutise sõnavõtuga Konventsiooni tutvustada.

Endel Koljat: Menetlus võtab aega umbes üks kuu, kui dokument ei lähe veel mõnda teise komisjoni. Samuti pikeneb käsitlemise aeg aasta lõppudel ja enne suvepuhkusi.

Helle Vilu: koostamisel on loetelu organisatsioonide ekspertidest, kes võiksid nõu anda. Organisatsioonide tuleks võimalikult varakult kaasata eelnõude ettevalmistamisse.

Arvo Haug: Iga eelnõu menetlemise käiku saab jälgida internetist. kodulehele sattuvad eelnõud aga alles peale seda, kui nad on läinud Ministeeriumide vahelisele kooskõlastusringile. Siis on võimalik neid ka kommenteerida.

Helle Vilu: Siiski peaks olema ka nimekiri olulisematest keskkonnaorganisatsioonidest, kellele saadetakse seaduseelnõud juba esimeses aruteluetaapis, kui na pole Keskkonnaministeeriumist väljunud.

Endel Koljat: Jahiseaduse eelnõu koostamisel kaasatigi töörühma neli jahimeeste ühenduste esindajat. Ka kalurite esindajad on osalenud kalandusega seotud seaduste koostamisel. Tulevikus hakatakse kaasama ka üldisemat laadi loodus- ja keskkonnakaitseorganisatsioone. Vastavalt loodavale keskkonnaseadustiku üldosale on igal organisatsioonil, kes põhikirjaliselt deklareerib keskkonnakaitsetegevust, "piisav avalik huvi" keskkonnaasjus. See annab neile õiguse kommenteerida olulise keskkonnamõjuga seaduseelnõusid ning algatada kohtuprotsesse keskkonna asjus. Pärast rahvusvahelise (ka Århusi) konventsiooni ratifitseerimist saab see üliluslikuks riigi seaduste suhtes. Rahvusvahelised lepingud on riigile kohustuslikud. Peavad olema kohalikud seadusaktid, mis selle rahvusvahelise regulatsiooni viivad iga inimeseni.

Organisatsioonide esindajate sõnavõttud:

Andres Udal: Kodanikualgatusena alustatud võitlus on jõudnud lõpuni - on loodud Nõmme maastikukaitseala. Loodame, et seda aktsepteeritakse ka linna planeeringul. On oluline kaitsta rohelist linna servades. Kui vanalinna väärtustatakse piisavalt, siis on vaja pöörata vajalikku tähelepanu rohelsele ja tervele elukeskkonnale linna äärepiirkondades.

Teine mure on Tallinna Keskkonnaameti vaikne likvideerimine. Ei ole informatsiooni selle kohta, kuidas käib likvideerimise protseduur. On teatavaks tehtud uue loodava (säästva arengu?) üksuse struktuur, kuid keskkonnaga tegelevat osakonda seal ei ole.

Linna keskkonnakomisjon võitleb selle eest, et Tallinna linnas Keskkonna amet alles jääks.

Lauri Vahre: Jätame meelde ja võtame ühendust Keskkonnaministeeriumiga.

Küsime, kuidas kavatakse kaitsta keskkonda Tallinna linnas. Ei ole tähtis omada keskkonnaametit vaid tervet elukeskkonda linnas.

Arvo Haug: See on küsimus hr. Heiki Kranichile homses infotunnis.

Juhan Telgmaa: Linna volikogu peaks tegema järelepärimise linnapeale. See on küsimus linna administratiivsest suutlikkusest.

Toomas Trapido: Tihti on organisatsioonidel raske vaielda majandusnimestega, majandusargumentid on prioriteetsed. Tõi näite Islandist, kus parlament deklareeris, et Island tahab saada 100%liselt taastuval energial töötavaks maaks (pika-ajalised eesmärgid 30, lühiajalised - 10 aastat). Kohe pärast avaldust võtsid ühendust mõjukad firmad ja kontsernid, avaldus tekitab riigile positiivset mainet ja toob sisse nn. ökoloogilist raha. Ka Eesti riik on loonud positiivse pretsedendi võttes vastu Säästva Arengu Seaduse. Vaja oleks edasi minna ja anda ideedele ka vastav sisu.

Lauri Vahre: Meie võimalus võiks olla *know how* müümine. Näide: Kütuse-elementid.

Mati Kose: Millised seaduseelnõud on praegu menetlemisel?

Vastus: Veeseaduse parandus, Saaste Piiriülese Kauglevi Konventsioon, Jäätmeseaduse parandus jt.

Jaan Riis:

- 1) Jagas ajakirja "Loodus" numbreid.
- 2) Kas energijaamade erastamisega seotud läbirääkimistel arvestati, et kui ameeriklased ostavad elektrijaamad, siis ka saastekoguste kvoot läheb Ameerika riigile?

Vastus: Saastekogused ei ole rahvusvaheliselt kvoteeritavad. Ainsad kvoodid, mida seadus lubab võõrandada, on kalapüügi kvoodid.

Arvo Haug: Kokkuvõtte koostumise: *lobby* töö võimalused on olemas, neid tuleb kasutada.

Lauri Vahre: Näidake üles algatust. Kui mõni seadus vajab muutmist, sõnastage see selgelt ja saatke keskkonnakomisjonile.

Endel Koljat: Avalduste ja kirjade menetlemisest. Kirjadele vastatakse komisjoni heakskiidul.

Arvo Haug: Iga probleem jõuab kogu komisjoni ette.

Arnold Rüütel: Kutsus organisatsioone koostööle energiapoliitika suunamisel, sest see praegu ei lähe soovitud suunas

Maret Merisaar: tänas Komisjoni ja kõiki kohaletulnud organisatsioone ja jagas ERL trükiseid.

Kaidi Tingas: oli kaasa toodud ka koopiad Konventsiooni tõlke viimasest versioonist. Tagasihoidlikkusest jäi tal ütlemata, et Keskkonnaministeeriumil on Arhusi konventsiooni ellurakendamist tutvustav kodulehekülg: **Error! Bookmark not defined.** ja et ratifitseerimise ettevalmistamiseks on käigus koostööprojekt Taani konsultatsioonifirmaga COWI.